

Jaar B - Bouwen aan Zijn Rijk

BIJEENKOMST 8
HANDLEIDING VOOR DE CATECHIST

Het geschenk van de Geest. We staan er niet alleen voor.

VOORBEREIDING

Doelstelling

- Kinderen en ouders erkennen het ontvangen van de Geest als een geschenk, en leggen het verband met het vormsel
- Ze begrijpen de gaven van de Geest in het licht van de boodschap van vrede
- Ze herkennen ook bij zichzelf de gaven van de Geest
- Ze worden zich bewust van hoe ze als christen kunnen getuigen

Thema en band met het geheel

Tijdens de eerste samenkomsten van dit jaar ontdekten we de fundamenten van het Rijk Gods. Het is eerst en vooral een geschenk van God aan ons, waarbij God ons ten volle ernstig neemt. Hij roept ons om mee te werken aan Zijn Rijk, elk met zijn eigen gaven en talenten. Hoe onze bijdrage er kan uitzien, werd tijdens de voorbije bijeenkomsten steeds concreter. Vorige keer kregen we van Jezus zelfs specifieke richtlijnen: de werken van barmhartigheid met als grondhouding naastenliefde, vanuit het voorbeeld van Gods liefde voor ons.

Die houding is allesbehalve vanzelfsprekend. Maar we staan er niet alleen voor. Jezus schenkt ons een coach, die ons helpt om de juiste keuzes te maken, die ons influistert wat God voor ons wenst en van ons verlangt: de Heilige Geest. Hij 'begeestert' ons, beweegt ons, en is dus een kostbaar geschenk.

De Geest coacht, inspireert en begeestert

Dat klinkt misschien wat vaag en abstract, maar we herkennen de Geest aan zijn gaven en vruchten. Hij roept ons op en steunt ons om te blijven spreken over Gods droom. Hij brengt ons vrede met onszelf en met onze medemensen.

In die zin vormt de Heilige Geest, die we op een intense manier zullen ontvangen tijdens het vormsel, ook de logische bekroning van de dynamiek van het afgelopen catechesejaar. Doorheen onze bijeenkomsten leerden we over de Vader en Zijn verbond met de mensen. Hij zond zijn Zoon om dichterbij de mensen te zijn. Zijn Zoon schenkt ons de Geest die werkt in elk van ons. De Heilige Geest is dus tegelijk veel meer dan alleen maar een bekroning: Hij is de toegezegde Helper bij ons verder leven als gelovige.

Symbool: de regenboog

Op het einde van deze bijeenkomst plaatsen we de achtste pijler van Gods droom onder de regenboog: "HET GESCHENK VAN DE GEEST", of "DE GEEST VAN VREDE". Gods Geest is er met en voor ons.

INHOUDSTAFEL

• Voorbereiding	p1
• Deel 1: kinderen en ouders samen	p2
• Deel 2a: de kinderen	p3
• Deel 2b: de ouders	p5
• Deel 3: kinderen en ouders terug samen	p6
• Evaluatie	p7
• Achtergrondinfo bij de Bijbeltekst	p8

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Vicariaat Brussel
Dienst Verkondigen en Vieren
Vlasfabriekstraat 14
1060 Brussel
Tel. 02 533 29 34
E-mail: wim.catechese@skynet.be

Jaar B - Bouwen aan Zijn Rijk

VERLOOP VAN DE BIJEENKOMST

DEEL 1 STARTMOMENT MET OUDERS EN KINDEREN SAMEN

TIJDSBESTEK: 10 minuten

BENODIGDHEDEN

- Drankje
- Regenboog

Onthaal

Enkele mensen van de plaatselijke gemeenschap heten de kinderen en hun ouders welkom.

TIJDSBESTEK: 10 minuten

TIP

- *Je kan tijdens deze samenkomst de Geest vergelijken met een voetbalcoach: hij leert ons uithouding, techniek, samspel en teamspirit.*

Startmoment

De catechist bekijkt samen met de aanwezigen de regenboog: welke weg hebben we samen afgelegd?

Vandaag krijgen we een nieuwe 'in-geving'. Jezus schenkt ons de Geest: een innerlijke coach die ons wijst op wat we zelf kunnen, en wat we met die talenten mogen doen om mee te bouwen aan een wereld van vrede: het Rijk van God. Gods Geest woont in elk van ons!

Tijdens deze bijeenkomst willen we, aan de hand van één of meerdere Bijbelteksten, ontdekken wat die 'innerlijke coach' ons precies wil leren.

De catechist nodigt iedereen uit naar het stiltelokaal of de stiltehoek te gaan om één van die Bijbelteksten te beluisteren.

TIJDSBESTEK: 5 minuten

BENODIGDHEDEN

- Grote kaars
- Klein kaarsje per deelnemer
- Bijbel en doekje

Stiltemoment

Voor het verloop: zie in de Algemene Inleiding.

We stellen volgende Bijbelteksten voor over het ontvangen en de werking van de Geest:

- voor de kinderen: Johannes 20,19-22 en Galaten 5,22-23
- voor de ouders: Johannes 20,19-22 en 1 Korintiërs 12,4.7-11 met Romeinen 12,6-8

Je kan tijdens dit stilteritueel best één tekst kiezen waar je zeker zal mee werken. Als je voor kinderen en ouders een andere tekst kiest, is het denkbaar ook het stilteritueel uitzonderlijk in twee aparte groepen te organiseren (voorzie dan wel voor beiden een voldoende stille ruimte).

Na het stilteritueel gaan kinderen en ouders in groepjes uiteen.

DEEL 2a BIJeenKOMST MET DE KINDEREN

Gesprek over de Bijbeltekst

De Bijbeltekst wordt nog eens langzaam gelezen of verteld (als de tekst in het stilleritueel gewoon werd voorgelezen).

Nadien kan dan een inhoudelijk gesprek plaatsvinden. We geven hieronder per Bijbeltekst mogelijke vragen mee:

Johannes 20,19-22

- Hoe begroeten jullie elkaar?
- Wat zou Jezus bedoelen als Hij zijn leerlingen begroet met 'Vrede'?
- Welke opdracht krijgen zijn leerlingen?
- De leerlingen krijgen hulp: welke?

Galaten 5,22-23

- Begrijpen jullie alle vruchten van de Geest?

TIP

Bij de tekst uit de Galatenbrief kan de catechist met de kinderen op zoek gaan naar concrete voorbeelden (herkenbaar en uit het eigen leven gegrepen) van goedheid, vertrouwen, zachtmoedigheid, zelfbeheersing.

Verwerkingsvormen

VOORSTEL 1: DE VRUCHTEN VAN DE GEEST

Vermeld op elke doos één van de vruchten van de Geest. Leg onderstaande situatieschetsen geprint op kaartjes omgekeerd op tafel. Uiteraard mag je hier eigen situatieschetsen aan toevoegen!

Speel om beurt met een dobbelsteen en laat de deelnemer een kaartje omdraaien, de situatieschets voorlezen en het kaartje in de juiste geschenkdoos steken. Is de oplossing juist, dan mag de deelnemer zijn pion zoveel vakjes opschuiven als het aantal stippen dat de dobbelsteen aangeeft. Als alle kaartjes in de juiste dozen zitten, wint

de deelnemer die het verst staat op het ganzenbord.

Om iedereen te motiveren ("je kan best winnen"), moet elke deelnemer zeker drie keer aan bod kunnen komen. Voorzie zeker 9 dozen.

Er is niet één juist antwoord, dit spel is bedoeld als aanzet tot verder gesprek (zie hieronder).

Zo tijdens het voorafgaand gesprek over de Bijbeltekst enkel het Johannesevangelie aan bod kwam, lees je hier best nog even de (korte) tekst uit Galaten voor.

SITUATIESCHETSEN: >>

TIJDSBESTEK: 20 minuten

BENODIGDHEDEN

- Per kind een werkblaadje met de Bijbelteksten voor de kinderen (Johannes 20,19-22 en Galaten 5,22-23)

TIJDSBESTEK: 25 minuten

BENODIGDHEDEN

- Ganzenbord, pionnen en een dobbelsteen
- 9 (schoen-)dozen verpakt als geschenkdozen en voorzien van een gleufje

Jaar B - Bouwen aan Zijn Rijk

VOORBEELDEN VAN BRUIKBARE SITUATIESCHETSEN

- Een vriend is gevallen; het is alsof ik zelf de pijn voel
- Er is een feestje; er wordt gezongen en gelachen en er is een goeie sfeer
- Op een wandeling is er iemand die niet kan volgen: we wachten
- Iemand belooft voor jou iets te doen. Ik ben er gerust in: wat hij beloofde zal ook gebeuren
- Iemand staat zijn plaats af op de bus voor een oudere vrouw
- Ze waren geen vrienden; toch kon de leerkracht ze met elkaar verzoenen
- In een winkel zag ik iets liggen wat ik altijd al had gewild maar niet echt nodig had; ik kon mij bedwingen om het te kopen
- Met een aantal mensen wachten we op de bus. Als de bus aankomt en de deuren gaan open, steek ik niet voor maar wacht ik rustig mijn beurt af om in te stappen
- Ik leende geld aan iemand, maar ik vertrouw erop dat ik het zeker terugkrijg
- Iemand van de klas vergat thuis zijn boterhammen. Ik liet hem een boterham uit mijn brooddoos kiezen.
- ...

BENODIGDHEDEN

- Doe-kaartjes
- Balpennen

ALTERNATIEVE VOORSTELLEN

Als je na bovenvermeld spel nog tijd over hebt, kan één van onderstaande mogelijkheden nog aan bod komen bij wijze van aanvulling. Je kan echter ook enkel voor onderstaande werkvormen kiezen; samen nemen ze zowat 25 minuten in.

1. Bedenk een voorval dat past bij of tegengesteld is aan elk van de vruchten van de Geest. Je kan dat voorval vertellen of ook in toneelvorm brengen. Belangrijk is dat je nadien bij de 'tegengestelde' voorvallen nagaat 'hoe het anders gekund had'.
2. Schrijf op een doe-kaartje waarop je in de komende weken extra gaat letten om de Geest als coach te laten werken. De catechist doet mee.

3. Na een verkennend gesprek kiest ieder drie 'vruchten van de Geest' uit en schrijft die op vliegpapier. De groep stelt zich op in een kring en om de beurt kan iemand een vrucht van de Geest naar een ander blazen. De ontvanger moet het dwarrelende papiertje vangen voor het op de grond ligt om het te kunnen krijgen.

Gespreksthema: je moet alert en actief zijn om de gaven van de Geest te 'vangen'.

Voor de verwerking van de Bijbeltekst kan je je tenslotte ook verder inspireren op de verwerkingstips die in de Algemene Inleiding vermeld staan volgens de rubrieken vieren (liturgie), dienen (solidariteit) en gemeenschap (verbondenheid).

DEEL 2b BIJENKOMST MET DE OUDERS

Terugblik op de voorbije weken

In een eerste stap vertelt iedereen die wil wat hem getroffen heeft uit de afgelopen weken – sinds de vorige bijeenkomst – en wat dit eventueel met zijn geloof of zoeken te maken heeft.

TIJDSBESTEK: 15 minuten

Bijbelverhaal en verwerking

INHOUDELIJK GESPREK

In een gesprek begeleid door de catechist verkennen de ouders de Bijbeltekst.

Inhoudelijk willen we met de ouders focussen op (enkele van) bijgaande vragen, afhankelijk van de gekozen tekst(en).

VERWERKINGSVORMEN

Gaven bij de ouders

Voortbouwend op het gesprek over 1 Korintiërs 12 of Romeinen 12 kunnen volwassenen elk voor zich de gaven rangschikken naargelang de gave die het beste bij hun eigen persoonlijkheid past.

Eventueel kan hiervoor de vragenlijst gebruikt worden die te vinden is op <http://www.impulsonline.nl/artikelen/GavenTestCompleet.pdf> (vanaf bladzijde 23)

Een volgende stap is dan na te denken over hoe zij deze gaven vandaag in hun leven tot uiting laten komen, en op een doe-kaartje te schrijven hoe zij dit talent nog meer of blijvend ten dienste kunnen stellen van hun leefwereld.

De catechist doet de oefening mee.

Gaven bij hun kinderen

De werkwijze van hierboven wordt behouden, maar de focus ligt hier op hun kinderen:

- welke gave(n) komt (komen) het best tot uiting bij jouw kinderen?
- hoe zie je dat verder evolueren?
- wat kan je zelf ook doen om deze gave(n) verder te laten groeien?

Vieren

Op basis van de gesprekken hierboven kunnen ouders, als er nog tijd rest, een voorbede schrijven voor de eerstkomende ge-

SUGGESTIE VOOR GESPREKSVRAGEN

Johannes 20,19-22

- Hoe begroeten jullie elkaar?
- Wat zou Jezus bedoelen als Hij zijn leerlingen begroet met 'Vrede'?
- Welke opdracht krijgen zijn leerlingen?
- De leerlingen krijgen hulp: welke?

1 Korintiërs 12,4.7-11 / Romeinen 12,6-8

- Hoe kunnen we de gaven van de Geest begrijpen als mensen van de 21^e eeuw?
  1. 1 Korintiërs: wijsheid, kennis, het geloof, geneeskracht, wonderen doen, profeteren, het vermogen om te onderscheiden, talen te spreken of te verstaan;
  2. Romeinen: profeteren, dienen, onderwijzen, bemoedigen, delen, leiding geven, barmhartig zijn.
- Kan je, uit je eigen leven, een concreet voorbeeld van één of meerdere van deze gaven geven?
- Heb je het gevoel te leven begenadigd met Gods Geest? (H)erken je dat de Geest in je eigen leven aan het werk is?

zinsviering. Deze voorbede kan ook gebruikt worden in de viering waarin de initiatiesacramenten worden toegediend.

Andere mogelijkheden

Voor de verwerking van de Bijbeltekst kan je je tenslotte ook verder inspireren op de verwerkingstips die in de Algemene Inleiding vermeld staan volgens de rubrieken vieren (liturgie), dienen (solidariteit) en gemeenschap (verbondenheid).

TIJDSBESTEK: 45 minuten

BENODIGDHEDEN bij het INHOUDELIJK GESPREK

- Per ouder een werkblaadje met de Bijbelteksten en de gespreksvraagjes

TIP bij het INHOUDELIJK GESPREK

- Als je het programma hiernaast volledig wil volgen, voorzie je best 45 minuten. Wil je ook één van de verwerkingsvormen aan bod laten komen, dan beperk je dit gesprek best tot 25 minuten door meteen naar de gespreksvragen te gaan.

BENODIGDHEDEN bij de VERWERKINGSVORMEN

- Per ouder een doe-kaartje (zie model in Algemene Inleiding)

Jaar B - Bouwen aan Zijn Rijk

DEEL 3 KINDEREN EN OUDERS KOMEN TERUG SAMEN

Hiervoor gaat iedereen terug naar het lokaal waar de catechese begon.

TIJDSBESTEK: 10+10 minuten

BENODIGDHEDEN

- De dozen uit het spel met de kinderen over de vruchten van de Geest
- De regenboog
- Een viltstift
- Plakband of duimspijkers
- Scharen
- Een afbeelding van een vredesduif of palmtakjes

Creatief moment en moment van samenbrengen

De kinderen leggen aan de ouders uit wat er op de dozen staat. De ouders kunnen bij elk van de dozen eventueel zelf ook een voorbeeld bedenken, maar geef hen dan vooraf wat tijd om dit voor te bereiden.

Omdat het beleven van de vruchten van de Geest de vrede bevordert, vraagt een catechist aan de kinderen om, samen met hun ouders, met de dozen een 'monument van de vrede' te bouwen.

Iemand bekroont het monument van de vrede met een teken: dat kan de regenboog zijn, of een vredesduif, of twee gekromde palmtakjes,...

Een ander brengt op de grote regenboog het opschrift HET GESCHENK VAN DE GEEST, of DE GEEST VAN VREDE aan.

Geef de regenboog ook telkens een plaats in de volgende familie- of gezinsviering van de plaatselijke geloofsgemeenschap.

TIJDSBESTEK: 10 minuten

BENODIGDHEDEN

- *Per kind en ouder: hun map*
- *Folders met activiteiten van de geloofsgemeenschap en eventuele mogelijkheden om zich te engageren.*

Op weg

Ouders en kinderen krijgen de praktische informatie mee om deze catechese-bijeenkomst verder te verwerken en mogelijkheden om aan te sluiten bij activiteiten van de geloofsgemeenschap.

PRAKTISCH

Kinderen en ouders steken hun nieuwe werkblaadjes van deze bijeenkomst bij in de map die ze tijdens de startbijeenkomst ontvingen.

VOOR THUIS

Kinderen en ouders kunnen elkaar tijdens de komende dagen en weken motiveren om de Geest te laten werken in hun eigen leven, aan de hand van de ingevulde doe-kaartjes. Ze worden uitgenodigd om hun kaartje thuis op een zichtbare plaats te hangen, zodat zij en hun huisgenoten het niet uit het oog verliezen.

VERJAARDAGWENS

De Bijbelteksten die we vandaag lazen, wijzen ons erop dat iedereen gave(n) van de Geest heeft ontvangen. Iedereen kan in de toekomst bij het schrijven van een verjaardagwens (of bij een andere gelegenheid)

iemand anders wijzen op de bijzondere gave die hij of zij volgens hem of haar heeft, hem of haar hiervoor feliciteren, en bedanken omdat zijn of haar gave ook voor hem of haar iets betekent.

GELOOFSGEMEENSCHAP

Ook nu nodigt de priester, pastoraal werk(st)er of een catechist kinderen en ouders uit op één specifiek gebeuren dat zal plaatsvinden in de geloofsgemeenschap.

Omdat dit de laatste bijeenkomst is van jaar B, kunnen de catechisten kinderen en volwassenen uitnodigen op een gezellig samenzijn bij een drankje na de volgende gezins- of familieviering, samen met de andere deelnemers aan de viering. Het is een kans om een gesprekje aan te knopen met geloofsgenoten. Peter/meter worden hierop eveneens uitdrukkelijk uitgenodigd. Zij kunnen met hun petekind/metekind en diens ouders eventueel ook bekijken of en hoe ze samen verder contact kunnen houden.

Afsluitend gebedsmoment

De catechist nodigt iedereen nu uit op het afsluitend gebed.

De grote kaars wordt aangestoken: die verwijst naar God. Alle aanwezigen kunnen dan een klein kaarsje aansteken en het rond de grote kaars zetten: zo drukken we onze verbondenheid met God zichtbaar symbolisch uit.

Omdat het creatief moment op het einde van deze bijeenkomst draaide rond Galaten 5,22-23, valt het aan te bevelen deze tekst te nemen. Wie de tekst leest, leest de vruchten van de Geest rustig voor, met tus-

sen elk woord telkens een korte pauze.

Dan zingen we een lied (zie suggesties gebeden en liederen in bijlage). Eventueel spreekt een catechist of ouder daarop nog een kort gebed uit (zie ook suggesties gebeden en liederen in bijlage). Allen kunnen ook samen het Onze Vader bidden.

Een kind of ouder sluit de geopende Bijbel. Er wordt een zegen uitgesproken en/of iedereen maakt een kruisteken. Alle kaarsen worden uitgeblazen. Nadien verlaat iedereen het lokaal of de stiltehoek. Deze catechesebijeenkomst is ten einde.

TIJDSBESTEK: 10 minuten

BENODIGDHEDEN

- *Bijbel, grote kaars en kaarsjes*
- *Bijlage met gebeden en liederen*

EVALUATIE

DEZE BIJEENKOMST

Aan het einde van elke bijeenkomst is het zinvol om even met de catechisten samen te zitten en de voorbije bijeenkomst te evalueren. Specifiek voor deze bijeenkomst is het zinvol ook even stil te staan bij volgende vragen:

- was het moeilijk om met de kinderen de situatieschetsen onder te brengen onder één van de gaven van de Geest?
- hoe verliep het herkennen van de gaven van de Geest in het eigen leven bij de ouders, en... bij de catechisten zelf?

GLOBALE EVALUATIE VAN JAARGANG B

Dit is de laatste bijeenkomst van jaar B. Een meer uitgebreide evaluatie van de catechesebijeenkomsten van het afgelopen jaar is daarom aangewezen. Dit kan tijdens een aparte vergadering, waarbij alle betrokkenen op één of andere manier ook een blijk van waardering krijgen voor hun inzet.

Het is belangrijk hierbij even de doelstelling van dit project (zie Algemene Inleiding) ter hand te nemen en voor elk aspect na te gaan wat geslaagd is (en dus zeker behouden moet worden) en welke aandachtspunten naar de toekomst toe moeten meegenomen worden:

- een **Bijbelse** catechese,
- gedragen door de bredere **geloofsgemeenschap**,
- voor kinderen **tussen 8 en 10 jaar** én hun ouders (**intergeneratiecatechese**),
- die voorbereidt op de viering van de **initiatiesacramenten**,
- met nadruk op de concrete **beleving** van geloof in vele facetten,
- waarbij iedereen **met eigen gaven en talenten** aan bod komt.

Geef de aanwezigen zeker ook de kans om nieuwe suggesties en ideeën te formuleren. Dit kan stimulerend werken.

Jaar B - Bouwen aan Zijn Rijk

BIJBELSE ACHTERGRONDINFO

CONTEXT

Voor de **context** van elk Bijbelverhaal verwijzen we je naar de inleiding van het desbetreffende Bijbelboek. Die inleiding vind je bij elk Bijbelboek in de meeste edities van de Willibrordvertaling.

BIJBEL IN 1000 SECONDEN

Hieronder geven we ook nog nuttige info voor elke Bijbeltekst afzonderlijk.

Johannes 20,19-22

<http://www.Bijbelin1000seconden.be/menu/tiki-index.php?page=2e+paaszondag+A+B+C+-+evangelie>

1 Korintiërs 12,4.7-11

<http://www.Bijbelin1000seconden.be/menu/tiki-index.php?page=2e+zondag+door+het+jaar+C+-+tweede+lezing>

Galaten 5,22-23

- In de talen van de Bijbel zijn er twee woorden voor 'geest'. In het Hebreeuws zegt men *roeach*, in het Grieks *pneuma*. Beide woorden betekenen: wind, adem, lucht in beweging. Net zoals wind en adem iets in beweging kunnen zetten, gaat het er bij de heilige Geest om dat Gods kracht iets in beweging zet. En net zoals je wind en adem (meestal) niet zelf kunt zien, maar enkel wat ze in beweging zetten, kan je ook Gods Geest enkel herkennen aan de vruchten ervan. (Bron: *SamenleesBijbel*)
- Meer informatie over Galaten 5,16-25 vind je ook op:
<http://www.Bijbelin1000seconden.be/menu/tiki-index.php?page=Pinksteren+B>